

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie**

Warszawa, dnia 29 czerwca 2009 r.

LWA-410-23-03/2009
P/09/108

**Pan
Henryk Brzuchacz
Prezes
Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i
Kanalizacji w m.st. Warszawie Spółka
Akcyjna**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Miejskim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie Spółka Akcyjna (zwanym dalej MPWiK) - Zakładzie Wodociągu Północnego w Wieliszewie, kontrolę zapobiegania poważnym awariom zagrażającym środowisku w okresie od 1 stycznia 2006 r. do 5 czerwca 2009 r.

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli podpisanym w dniu 16 czerwca 2009 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, działalność MPWiK w odniesieniu do zapobiegania awariom przemysłowym w Zakładzie Wodociągu Północnego w Wieliszewie.

1. Zakład Wodociągu Północnego w Wieliszewie², należy do kategorii zakładów stwarzających zwiększone ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, o którym mowa w art. 248 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska³. Zakład

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dalej także: *Zakład*.

³ Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 ze zm., dalej także: *ustawa POŚ*.

został zaliczony do tej kategorii z powodu magazynowania chloru (substancji toksycznej), w ilości nie przekraczającej 20,7 Mg. W okresie objętym kontrolą na terenie Zakładu nie wystąpiła poważna awaria przemysłowa

W latach 2002-2006 w Zakładzie magazynowano maksymalnie do 180 Mg chloru. Ilość ta uległa zmniejszeniu: do 24,7 Mg wg stanu na dzień 21 lutego 2006 r. oraz do 20,7 Mg według „Zgłoszenia zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej” z 25 marca 2007 r. Zakład posiada (wydane dla MPWiK) certyfikaty systemu zarządzania jakością ISO (ważne do 7.08.2011 r.), których zakres obejmował ujmowanie, uzdatnianie i dostarczanie wody, odbiór i oczyszczanie ścieków oraz eksploatację sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. W toku kontroli NIK ustalono, że „Zgłoszenie zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej” zostało przekazane przez Zakład do Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Legionowie, po terminie określonym w art. 250 ust. 5 ustawy POŚ. Przepis ten stanowi, że zgłoszenia należy dokonać w terminie 14 dni przed dniem wprowadzenia istotnej zmiany ilości lub rodzaju substancji niebezpiecznej. Istotna zmiana ilości chloru magazynowanego w Zakładzie, która umożliwiła zaliczenie Zakładu do innej kategorii zagrożenia poważną awarią przemysłową, nastąpiła w dniu 21 lutego 2006 r. W dniu tym zaprzestano wykorzystywania magazynu w Zakładzie do przechowywania chloru dla pozostałych zakładów MPWiK, co spowodowało zmniejszenie maksymalnej ilości magazynowanego chloru i w konsekwencji zmianę kategorii z zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej - na zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia takiej awarii. Wymagane zgłoszenie, zawierające informację o tej zmianie, przekazano do właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej dopiero 10 marca 2006 r.

2. W Zakładzie obowiązuje Program Zapobiegania Poważnym Awariom Przemysłowym⁴ z marca 2007 r. (w wersji uwzględniającej uwagi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska). Program ten zawiera m.in. określenie prawdopodobieństwa zagrożenia awarią przemysłową, zasady i sposoby zapobiegania oraz zwalczania skutków awarii przemysłowej dla ludzi i środowiska, jak również określenie częstotliwości przeprowadzania analiz PZA w celu oceny jego aktualności i skuteczności. W ramach realizacji tego programu w Zakładzie, w latach 2007-2008 przeszkolono 35 pracowników w zakresie zapobiegania poważnym awariom zagrażającym środowisku i prowadzono systematyczne ćwiczenia dotyczące zapobiegania awariom przemysłowym (ostatnie takie ćwiczenia, polegające na neutralizacji ok. 0,13 Mg chloru i wdrożeniu procedur bezpieczeństwa, przeprowadzono 25 lutego 2009 r.). Ponadto w Zakładzie opracowano i aktualizowano instrukcje wymienione w PZA oraz przeprowadzano na bieżąco, przeglądy sprzętu i wyposażenia Zakładowej Służby Ratownictwa Chemicznego. PZA był trzykrotnie aktualizowany od lipca 2007, m.in. w odniesieniu do zmian dotyczących ilości magazynowanej substancji niebezpiecznej.

Z ustaleń kontroli wynika, że Zakład nie dotrzymał terminu przekazania zaktualizowanego PZA do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Termin ten został określony, w zarządzeniu pokontrolnym WIOŚ, na 11 marca 2007 r., a zaktualizowany PZA dla Zakładu został przekazany w dniu 26 marca 2007 r., tj. 15 dni po terminie określonym przez WIOŚ.

⁴ Dalej także: PZA.

3. Poniesione w latach 2006 – 2009 koszty Zakładu, związane z ochroną środowiska przed skutkami awarii przemysłowych, wyniosły 9 131,8 tys. zł⁵. Z tej kwoty 96,8% (8 843,8 tys. zł) zostało wydatkowane w związku realizacją zadania pn. „Modernizacja instalacji neutralizacji chloru w Chlorowni I st.”. Analiza terminowości regulowania zobowiązań dotyczących ww. modernizacji wykazała, że MPWiK terminowo regulowało płatności, z wyjątkiem dwóch faktur (z 17 poddanych analizie) o wartości brutto 241,6 tys. zł i 303,8 tys. zł, uregulowanych odpowiednio 17 i 2 dni po terminie płatności (MPWiK nie zostało obciążone odsetkami z tego tytułu). NIK ocenia pozytywnie podjęcie przez Zakład modernizacji instalacji neutralizacji chloru działającej od 1986 r. Pozwolenie na użytkowanie zmodernizowanej instalacji Zakład uzyskał w dniu 27 maja 2009 r.

4. W toku kontroli NIK poddano analizie dwa postępowania o udzielenie zamówień publicznych prowadzone przez MPWiK: na dostawę chloru ciekłego i wykonanie modernizacji instalacji neutralizacji chloru w Chlorowni I st. - Magazynie Chloru na terenie Stacji Uzdatniania Wody Zakładu Wodociągu Północnego w Wieliszewie. Zamówienia te zostały uznane, na podstawie art. 132 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r., Prawo zamówień publicznych⁶, za tzw. zamówienia sektorowe. Ze względu na wartość tych zamówień: (odpowiednio: 326,2 tys. zł i 11 370,1 tys. zł), przepisy ww. ustawy nie miały zastosowania (zgodnie z art. 133 ust. 1 tej ustawy).

W przypadku postępowania na dostawę chloru ciekłego MPWiK rozpatrywało ofertę, która nie spełniała wymogów formalnych określonych w obowiązującej wewnętrznie „Specyfikacji warunków zamówienia”. Kolejne strony oferty i załączniki nie były bowiem ponumerowane, a oferta nie była trwale połączona w sposób uniemożliwiający wysunięcie się którejkolwiek kartki. Oferta ta została wybrana ze względu na najniższą cenę (cena była jedynym kryterium oceny ofert).

5. W okresie objętym kontrolą w zakładzie nie przeprowadzano kontroli wewnętrznych dotyczących zapobiegania poważnym awariom przemysłowym. Kontrolę w tym zakresie przeprowadził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie (2-krotnie) oraz Państwowa Straż Pożarna w Legionowie (3-krotnie). Zakład każdorazowo informował kontrolujących o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) Zgłaszanie istotnych zmian ilości substancji niebezpiecznej (w stosunku do danych zawartych w zgłoszeniu), w terminie określonym w art. 250 ust 5 ustawy POŚ.
- 2) Terminowe regulowanie zobowiązań wynikających z zawieranych umów.
- 3) Rozpatrywanie ofert spełniających również wymagania formalne określone w „Specyfikacji warunków zamówienia”.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

⁵ Według stanu na dzień 30 kwietnia 2009 r.

⁶ Dz. U. z 2007 r., Nr 223, poz. 1655 ze zm.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.